

1. *Obiekt*

BUDYNEK SZKOŁY-REALGYMNASIUM OBECNIE LICEUM
OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1

2. *Czas powstania*
1930

3. *Miejscowość*
BYTOM

11. *Zdjęcie rzut przekrój sytuacja orientacja*

4. *Adres*
BYTOM
UL.STRZELCÓW
BYTOMSKICH 11
nr hipoteczny
Księga Wieczysta
[REDACTED]
Działka nr 5

5. *Przynależność administracyjna*

województwo śląskie
powiat Bytom
gmina Bytom

6. *Poprzednie nazwy miejscowości*

Beuthen O. S.

7. *Przynależność administracyjna
przed 31 grudnia 1998*

województwo katowickie

8. *Właściciel i jego adres*

Gmina Miejska Bytom

9. *Użytkownik i jego adres*

Administrator
Liceum Ogólnokształcące nr 1
ulica Strzelców Bytomskich 11
Bytom

10. *Rejestr zabytków*

Nr
data

1 -- FASADA
2 -- ORIENTACJA

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Rozwój gospodarczy i przestrzenny miasta w XIX w. a zwłaszcza reorganizacja administracyjna państwa pruskiego, w granicach którego znalazł się Bytom i nadanie mu rangi miasta powiatowego przyczyniło się do wzrostu liczby ludności i stworzyło konieczność budowania nowych szkół dla dzieci i młodzieży. W okresie międzywojennym działało w Bytomiu około 40 różnych typów szkół, w tym 15 szkół podstawowych, 3 szkoły średnie, 5 szkół gimnazjalnych i 12 szkół zawodowych. Szkołę przy ul. Strzelców Bytomskich wzniesiono około 1930 r. w stylu ekspresjonizmu. Zbudowano ją dla gimnazjum realnego przeniesionego z Tarnowskich Gór. Akta archiwalne budynku nie zachowały się – brak danych o autorze projektu.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja – budynek usytuowany w centrum Bytomia u zbiegu ulic Strzelców Bytomskich i Chrzanowskiego, na tyłach Urzędu Miejskiego w Bytomiu. Wolnostojący, fasadą zwrócony na wschód. Budynek zlokalizowany jest na działce wyznaczonej metalowym ogrodzeniem, od tyłu podwórze z boiskiem szkolnym i mały budynek sali gimnastycznej.

Materiał, konstrukcja, technika – budynek murowany z cegły pełnej.. Elewacje ceglane z cegły klinkierowej., detal architektoniczny ceramiczny ,

Sklepienia, stropy – nad piwnicami i w pozostałych kondygnacjach - stropy żelbetowe

Wieżba dachowa – drewniana, więzary rozporowo- zastrzałowe

Pokrycie dachu – dach kryty dachówką ceramiczną karpiówką ułożoną w koronkę , małe daszki nad wejściami kryte blachą cynkową gładką

Podłogi, posadzki – w piwnicach posadzki ceramiczne w układzie geometrycznym zbliżonym do jodełki; w korytarzach parteru i piętra - płytki ceramiczne – brunatne prostokątne pola ujęte w białe obramienia, pierwotne płytki uzupełniane współczesnymi płytkami ceramicznymi ; w salach wykładowych i auli - podłogi drewniane – parkiety;

Schody wewnętrzne –główna klatka schodowa – schody murowane, dwubiegowe, stopnice lastikowe (współcześnie lastrik w części schodów przykryty płytkami ceramicznymi) balustrada metalowa

Schody zewnętrzne od frontu - jednobiegowe, granitowe, z pełną granitową balustradą, z metalową poręczą, w elewacji bocznej - jednobiegowe, ceglane

Drzwi – drzwi wejściowe – , drewniane, dwuskrzydłowe, o konstrukcji ramowo-płycinowej, szklone, zawiasy czopowe; drzwi do mieszkania służbowego- drewniane , jednopłytowe, dwuskrzydłowe, z prostokątnym nadświetlem drzwi do sal i auli – drewniane, jednopłytowe, fornirowane jednoskrzydłowe, do auli dwuskrzydłowe, części drzwi z zachowanymi napisami intarsjowanymi, zawiasy czopowe; w auli - drzwi dzielące aulę na dwie części wieloskrzydłowe (siedmio i pięcioskrzydłowe) składane, jednopłytowe, fornirowane, drzwi z przedsionka do holu – dwoje drzwi jednoskrzydłowych, o konstrukcji ramowo-płycinowej, szklone, wahadłowe

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
25700 m ³	4820 m ²	szkoła	szkoła
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
W budynku przeprowadzano bieżące remonty zachowawcze.		<p><u>Fundamenty</u> – stan dobry,</p> <p><u>Ściany zewnętrzne i wewnętrzne</u> – stan dobry – niewielkie spękania na skutek szkód górniczych, drobne ubytki w cegle</p> <p><u>Sklepienia, stropy</u> – stan dobry</p> <p><u>Konstrukcje dachowe</u> – stan średni – naturalne zużycie</p> <p><u>Pokrycie dachu</u> – stan średni – naturalne zużycie</p> <p><u>Wyposażenie</u> – stan średni – stolarka do konserwacji,</p> <p><u>Instalacje</u> – stan średni – naturalne zużycie</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		<p>Remont budynku obejmujący:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stałą obserwację więźby i wymianę zużytych elementów • stałą obserwację stanu technicznego dachu i w razie konieczności wymianę pokrycia dachowego • konserwację stolarki okiennej i drzwiowej • sukcesywną wymianę zużytej instalacji 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numery i miejsce przechowywania)

- Z. Beirsdorf, L. Danilczyk, *Bytom. Studium urbanistyczno-konserwatorskie*, PP PKZ Kraków 1985 – w Archiwum Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach – sygnatury od 2107/IV do 2118/IV
- L. Danilczyk, M. Kasprzyk, *Aktualizacja część konserwatorskiej Studium Urbanistyczno-Historycznego z 1998 roku*, PKZ Arkona sp. Z o.o., 1998 rok – w Archiwum Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach – sygnatury 8265, 8266, 8267
- Z. Beirsdorf, *Spis zabytków architektury drugiej połowy XIX – XX wieku* – w Archiwum Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach – sygnatura 1802/III
- Inwentaryzacja, grudzień 1963, autor Fiedler

22. Bibliografia

Opracowania ogólne

- Jan Drabina, *Historia Bytomia*, Bytom 1994
- *Bytom. Zarys dziejów miasta*. Praca zbiorowa pod redakcją Wacława Długoborskiego, Kraków 1979
- *Dziesięć wieków Bytomia. Szkice z dziejów miasta i ziemi bytomskiej*. Pod redakcją Franciszka Ryszki, Stalinogród 1956

Wzmianki o obiekcie

- Ariana Gano-Kotula, *Architektura śródmieścia Bytomia*, Gliwice 1995
- Przemysław Nadolski, *Bytom wczoraj. Beuthen gestern*, Gliwice-Bytom 1996
-

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- Ariana Gano-Kotula, *Architektura śródmieścia Bytomia*, Gliwice 1995
- Z. Beirsdorf, L. Danilczyk, *Bytom. Studium urbanistyczno-konserwatorskie*, PP PKZ Kraków 1985 – w Archiwum Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach – sygnatury od 2107/IV do 2118/IV
- Przemysław Nadolski, *Bytom wczoraj. Beuthen gestern*, Gliwice-Bytom 1996
-

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst	Magdalena Łabuz	sierpień 2005 roku
plany, rysunki	Magdalena Łabuz	sierpień 2005 roku
zdjęcia, fotografie	Magdalena Łabuz	sierpień 2005 roku
miejsca przechowywania negatywów archiwum autora		

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

11 wkładek

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 1

1. Miejscowość	2. Obiekt	3. Zawartość wkładki
BYTOM - ul.Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	CIĄG DALSZY OPISU OBIEKTU

Ciąg dalszy punktu 13 – opis obiektu

Okna – drewniane, skrzynkowe, na klatce schodowej drewniane, dwudzielne, trzy- sześćo- i dwunastopoziomowe; oraz jednodelne trzy i sześciopoziomowe, okna prostokątne, jedynie nad oknami doświetlającymi klatkę schodową małe okienka jednodelne , dwupoziomowe, zamknięte trójkątnie

Elewacja frontowa – dwudziestotrzyosiowa, na dziewięciu środkowych osiach ryzalit zwieńczony prostą attyką, wejście na osi środkowej ryzalitu, poprzedzone podcieniem ujętym w pófilary , wieloboczne, o trójkątnie wklęsłych bokach, żłobkowane poziomo pasami z cegły, parter w dekoracyjne wklęsło-wypukłe pasy ceglane, między kondygnacjami i w zwieńczeniu gzyms. Dekoracja elewacji w postaci ozdobnie ułożonych cegieł między oknami

Elewacja tylna - dwudziestotrzyosiowa, na czterech skrajnych osiach ryzalitu wysunięte na jedną oś na piętrze i dwie osie na parterze, na piątej, szóstej, siódmej oraz siedemnastej, osiemnastej i dziewiętnastej osi pseudoryzalitu z wejściami na osi środkowej , z ościeżami wielobocznymi, o trójkątnie wklęsłych bokach, z trójkątnymi daszkami nad wejściem, pod oknami pseudoryzalitu- dekoracje ceglane w postaci pasów ceglanych ułożonych w zygzak, parter elewacji w dekoracyjne wklęsło-wypukłe pasy ceglane, między kondygnacjami i w zwieńczeniu gzyms. Nad częścią środkową elewacji arkadowa attyka (obejmuje pięć osi centralnych)

Elewacje boczne- siedmioosiowe, w elewacji północnej na osi środkowej wejście do mieszkania woźnego, w elewacji południowej poza osiami wejście w przyziemi do piwnicy, parter w dekoracyjne wklęsło-wypukłe pasy ceglane, między kondygnacjami i w zwieńczeniu gzyms.

Rzut – na planie w kształcie litery „U”, z płytkim ryzalitem centralnym od frontu i głębszymi w elewacji tylnej po bokach. W partiach bocznych dwutraktowy, część środkowa trzytraktowa z wewnętrznym traktem korytarzowym pośrodku, dwie symetryczne klatki schodowe po bokach części środkowej. Układ pomieszczeń korytarzowy i amfiladowo- korytarzowy.

Bryła – rozcłonkowana, budynek trzykondygnacyjny, z poddaszem, podpiwniczony, kryty dachem wielospadowym.

Wnętrze – w budynku zachowany pierwotny układ pomieszczeń i część wystroju. . Aula – prostokątna, dzielona drzwiami składanymi na dwie części, w oknach auli w części ze sceną – geometryczne witraże, strop auli kasetonowy, w części ze sceną - prostokątne pola kasetonów o różnej wielkości wypełnione dwubarwnymi deskami. Korytarze – z umywalkami obudowanymi cegłą klinkierową , ściany nad umywalkami obłożone brunatną cegłą glazurowaną , nad umywalkami zegary, ościeża w korytarzach obłożone brunatną glazurą, ławy w korytarzach drewniane wsparte na słupach ceglanych ściany nad ławami obłożone cegłą glazurowaną brunatną. Podcień – ze ścianami wyłożonymi cegłą glazurowaną , sufit z dekoracją ceramiczną geometryczną , prostokątne pole otoczone bordiurą z dekoracją w formie zygzaka, pośrodku pola strzałka, we wnętrzu podcienia wiszący zegar

Wystrój – z pierwotnego wyposażenia budynku zachowały się:

- stolarka okienna w tym witraże w auli
- stolarka drzwiowa
- schody
- wystrój korytarzy – umywalki , zegar, ławy, ceramiczne ościeża
- posadzka ceramiczna
- wystrój auli – strop kasetonowy, drzwi składane, witraż
- wystrój pocienia – strop i ściany z glazurowanej cegły, zegar

Instalacje - wodociągowa, kanalizacyjna, elektryczna, telefoniczna, ogrzewanie centralne, komputerowa, odgromowa

WKŁADKĘ ZAŁOŻYŁ MAGDALENA ŁABUZ - 2005

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA NEGATYWÓW

ZBIORY PRYWATNE AUTORA

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 2

2. Miejscowość	3. Obiekt	4. Zawartość wkładki
BYTOM - ul.Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	ZDJĘCIA

3 - ELEWACJA TYLNA

4 – ELEWACJA FRONTOWA - FRAGMENT

5 - ELEWACJA FRONTOWA - PORTAL

6 - ELEWACJA FRONTOWA

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 3

3. <i>Miejscowość</i> BYTOM ul.Strzelców Bytomskich 11	4. <i>Obiekt</i> BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	5. <i>Zawartość wkładki</i> ZDJĘCIA
--	---	--

7 - ELEWACJA FRONTOWA

8 - ELEWACJA TYLNA

9 - ELEWACJA TYLNA - DETALE OKIEN

10 - ELEWACJA TYLNA - DETALE OKIEN

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 4

4. Miejscowość

BYTOM - ul.Strzelców
Bytomskich 11

5. Obiekt

BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1

6. Zawartość wkładki

ZDJĘCIA

11 - ELEWACJA FRONTOWA - OKNA

12 - ELEWACJA TYLNA - FRAGMENT

WKŁADKĘ ZAŁOŻYŁ MAGDALENA ŁABUZ - 2005

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA NEGATYWÓW

ZBIORY PRYWATNE AUTORA

13 — ELEWACJA TYLNA - RYZALIT

14 — ELEWACJA TYLNA - WEJŚCIE

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 5

5. Miejscowość	6. Obiekt	7. Zawartość wkładki
BYTOM - ul. Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY - LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	ZDJĘCIA

15 -- ATTYKA W ELEWACJI TYLNEJ

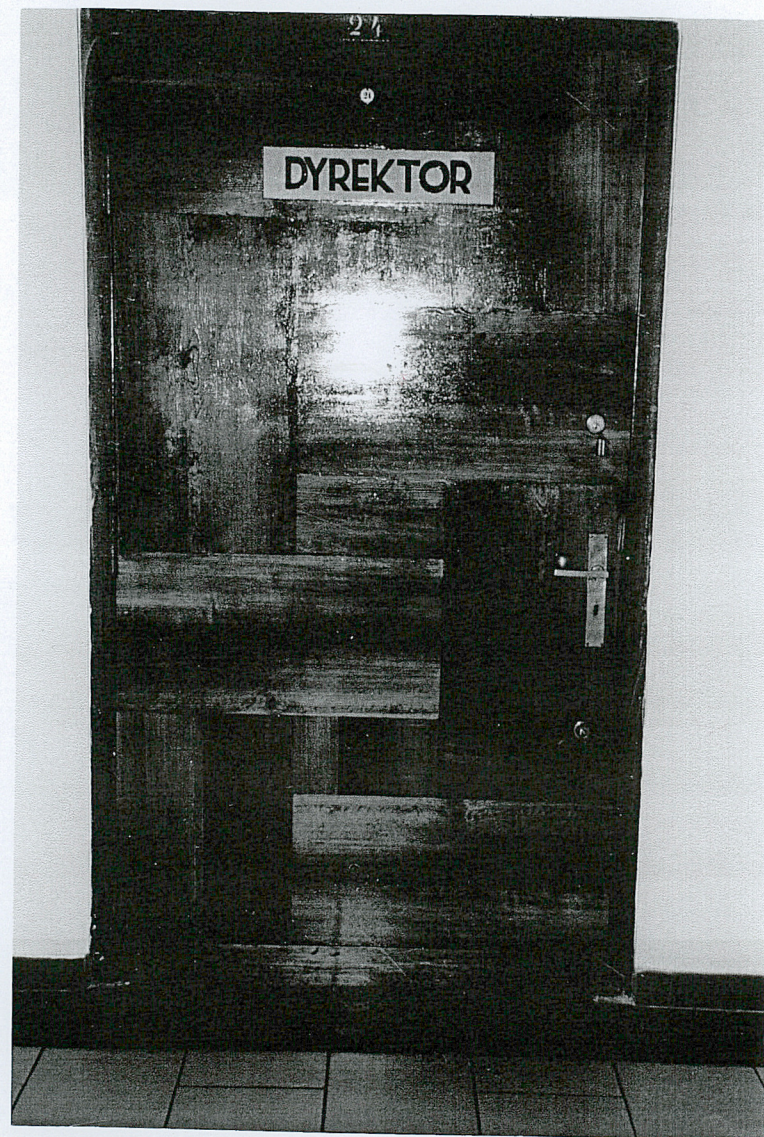

16 -- WNETRZE - POSADZKA

17 – WNETRZE – DRZWI Z PRZEDSIONKA NA KORYTARZ

18 – WNETRZE – DRZWI DO SAL

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 6

6. Miejscowość	7. Obiekt	8. Zawartość wkładki
BYTOM - ul.Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	ZDJĘCIA

19 – SCHODY WE WNĘTRZU

20 – SCHODY

21 – ELEWACJA BOCZNA I TYLNA

22 – WNĘTRZE – KORYTARZ

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 7

7. <i>Miejscowość</i>	8. <i>Obiekt</i>	9. <i>Zawartość wkładki</i>
BYTOM - ul.Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	ZDJĘCIA

23 –KORYTARZ-UMYWALKA

24 – UMYWALKA

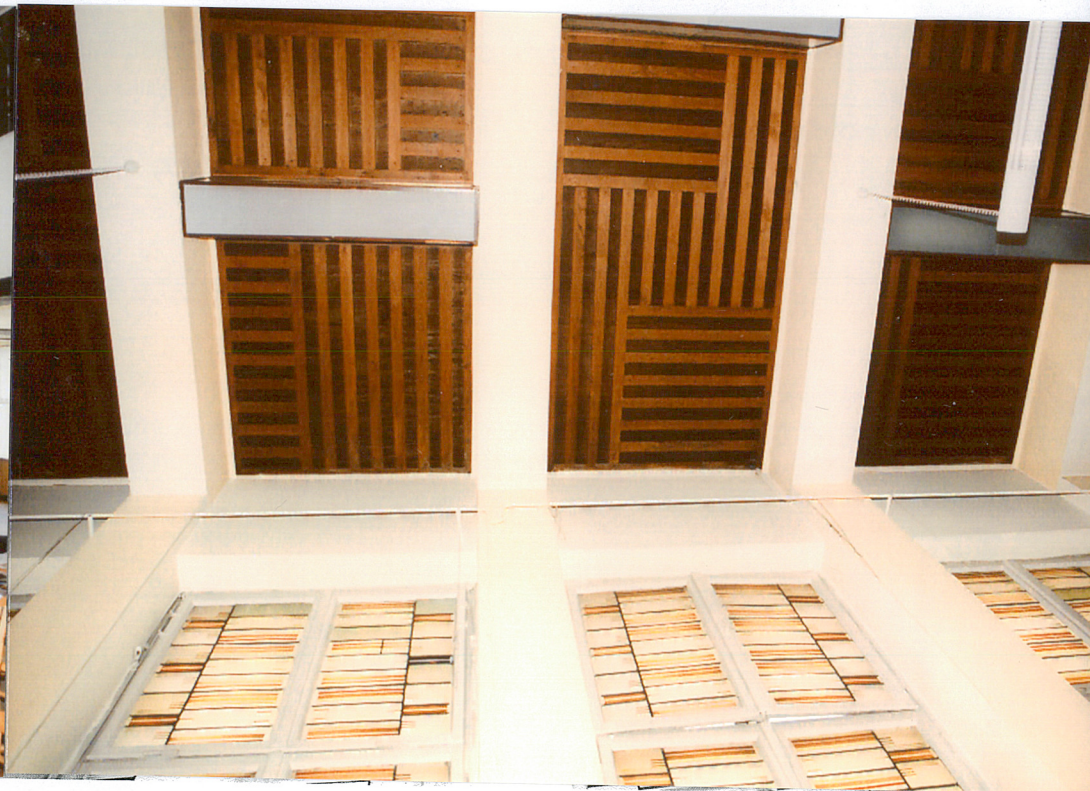

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 8

8. Miejscowość	9. Obiekt	10. Zawartość wkładki
BYTOM - ul.Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	ZDJĘCIA

27 - AULA

28 - AULA - OKNA I STROP

29 – WNEȚRZE – AULA

30 – WNEȚRZE - KORYTARZ

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 9

9. Miejscowość	10. Obiekt	11. Zawartość wkładki
BYTOM - ul.Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	ZDJĘCIA

31 ELEWACJA TYLNA FRAGMENT

32 SALA GIMNASTYCZNA

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 10

10. Miejscowość	11. Obiekt	12. Zawartość wkładki
BYTOM - ul.Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	ZDJĘCIA, ARCHIWALIA

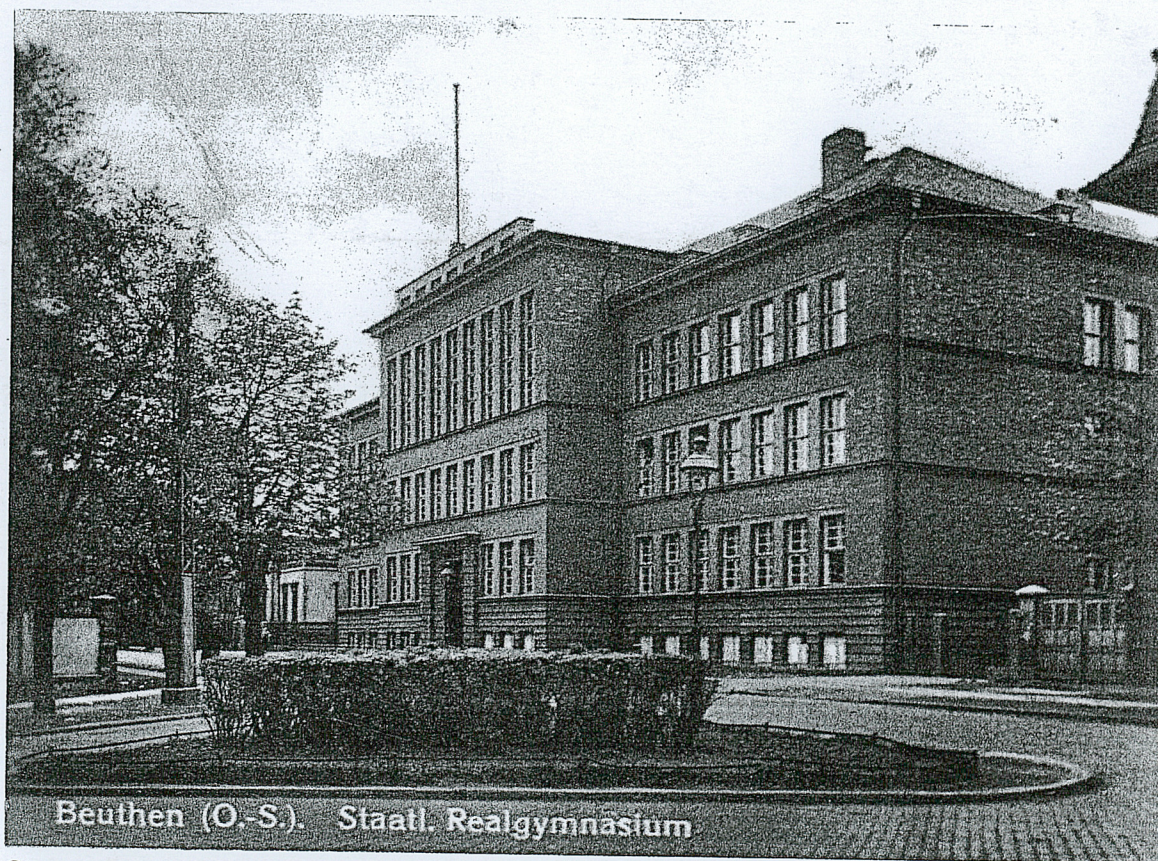

33. STROP PRZEDSIONKA

Budynek szkolny I Liceum Ogólnokształcącego (dawniej Staatl. Realgymnasium),
ul. Strzelców Bytomskich 9.

*Gimnazjum realne przy Tarnowitzer Chaussee (obecnie I LO przy ul. Strzelców Bytomskich), ok. 1930 r.
Das Realgymnasium in der Tarnowitzer Chaussee (heute Allgemeinbildende Oberschule Nr. 1 in der ul.
Strzelców Bytomskich), um 1930*

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 11

11. Miejscowość	12. Obiekt	13. Zawartość wkładki
BYTOM - ul.Strzelców Bytomskich 11	BUDYNEK SZKOŁY – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR 1	RZUT, SYTUACJA

